

Hållbarhet i FöreningsSparbanken,
utdrag från årsredovisning 2003

Årsredovisning 2003



Medarbetare. Medarbetarnas kunskap om kundernas behov är bankens främsta framgångsfaktor. Att kontinuerligt arbeta med bankens kompetensförsörjning är således en fråga av stor strategisk betydelse.

Under året har arbetet med att vara en attraktiv arbetsgivare fortsatt genom satsningar på ökad hälsa och välbefinnande, jämställdhet, kompetensutveckling och ledarskap.

Attraktiv arbetsgivare

FöreningsSparbanken har av tjänstepensionsföretaget Alecta fått utmärkelsen Sveriges bästa arbetsplats 2003 med motiveringen

”för att i en koncernorganisation ha utvecklat och förverkligat verktyg och program som skapar en arbetsmiljö där mjuka värden är en av grundstenarna i arbetet för ökad lönsamhet”.

De avgörande kriterierna i tävlingen är: engagerade ledare, långsiktigt tänkande, engagerade och delaktiga medarbetare, samverkan, förebyggande verksamhet och lönsamhet.

Bankens medbestämmandeavtal IDA (Insikt, Delaktighet, Ansvar) som involverar medarbetarna i medbestämmandet, liksom satsningen ”Offensiv för hälsa” var viktiga anledningar till att FöreningsSparbanken fick priset.

FöreningsSparbanken har ambitionen att uthålligt vara en av Sveriges 20 mest attraktiva arbetsgivare. I Universums undersökning Företagsbarometern hamnade banken under 2003 på 17:e plats.

Young Professionals är bankens nätverk för unga medarbetare. Nätverket verkar för ökad kontakt och kunskapsutbyte.

Humankapitalets utveckling

FöreningsSparbanken har i mer än tio års tid kontinuerligt mätt humankapitalets utveckling i Sverige.

Till de index som banken kommer att följa framöver hör Nöjd Medarbetar Index (NMI), som mäter medarbetarnas uppfattning om sin egen situation i företaget, Värdeskapande förmåga, som mäter medarbetarnas uppfattning om sin förmåga att skapa värde för kunderna samt Välbefinnande, som mäter medarbetarnas uppfattning i hälsorelaterade frågor.

2003 var humankapitalet på den högsta nivån sedan 1997.

Hälsa

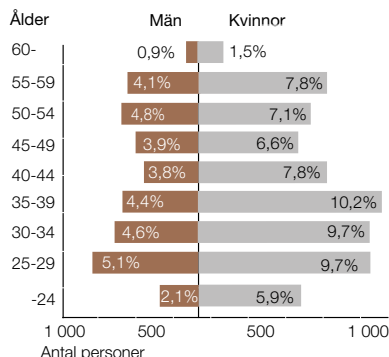
FöreningsSparbanken fortsätter sin satsning Offensiv för Hälsa, som bland annat syftar till att minska sjukfrånvaron i den svenska verksamheten. Efter flera år av ökad frånvaro minskade sjukfrånvaron från 4,8 till 4,6 procent under 2003. Särskilda åtgärder har vidtagits för att intensifiera arbetet med rehabilitering.

För att öka fokuseringen på friska medarbetare har ett nytt mått införts, långtidsfriska, med definitionen maximalt 5 sjukdagar under en 12-månadersperiod. Andelen långtidsfriska ökade från 71,3 till 73,2 procent under 2003. För att säkerställa ett systematiskt och långsiktigt arbete med hälsofrågor har banken beslutat om en ny hälso- och arbetsmiljöorganisation där friskvårds- och hälsofrågor integreras med arbetsmiljöfrågor.

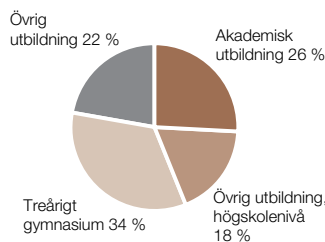
Jämställdhet

I den svenska verksamheten har jämställdhetsmål om att öka andelen kvinnor på chefs- och specialisttjänst-

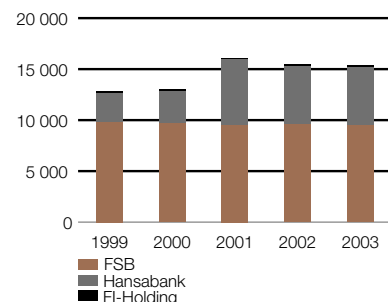
Ålders- och könsfördelning av anställda i Sverige 31 december 2003



Utbildning för anställda i Sverige 31 december 2003



Antal heltidstjänster i koncernen



er samt att fler män ska ta ut längre föräldraledighet införts. Jämställdhetsmålet för 2003, att 35 procent av chefs- och specialisttjänsterna ska innehåsa av kvinnor, har uppnåtts. Andelen män som tar ut föräldraledighet har ökat från 38 till 41 procent.

Kompetensutveckling

Under året har i den svenska verksamheten en plattform för kompetensutveckling implementerats. Syftet är att styra kompetensförsörjningen utifrån verksamhetens behov och ge möjlighet för chefer och medarbetare att snabbt identifiera och åtgärda kompetensbehov.

Processen att certifiera alla medarbetare med kundkontakt har fortsatt under året och är ett led i bankens interna kvalitetsarbete. Samtidigt gör den banken rustad att möta de krav som lagen om finansiell rådgivning ställer.

Inom den svenska delen av koncernen har den totala utbildningsin-

vesteringen uppgått till 146 mkr, vilket motsvarar cirka 15 500 kronor per medarbetare. Den nedlagda tiden för kompetensutveckling motsvarar cirka 2,5 procent av tillgänglig årsarbetstid.

Ledarskap

FöreningsSparbanken har omfattande utvecklingsprogram för bankens chefer. Koncernchef och delar av koncernledningen har under 2003 genomfört ett stort antal regionala ledarmöten. Till dessa möten, som genomförts två gånger i varje region, har samtliga chefer i kontorsrörelsen bjudits in för att diskutera bankens inriktning och prioriteringar.

Medarbetare

Den externa personalomsättningen i Sverige för 2003 var 6 procent (4). Den interna personalomsättningen för 2003 var 15 procent (16).

Personalminskningsprogrammet 2002-2003 har slutförts enligt plan och har omfattat drygt 500 medarbetare.

Programmet har genomförts utan uppsägningar.

Prioriteringar

För att säkerställa nöjda kunder, nöjda medarbetare och en fortsatt god lönsamhet kommer följande områden att prioriteras under 2004:

- Stärkt medarbetarkompetens och ökad kundfokusering i organisationen
- Säkerställande av ledarskapet på alla nivåer i banken
- Skapandet av en arbetsmiljö med ökat välbefinnande och aktiv hantering av hälsorisker.

Humankapitalets utveckling

	Lokal bank 2001	Övriga enheter 2001	Lokal bank 2003	Övriga enheter 2003
Medarbetarskap	36	31	37	38
NMI	**	**	65	62
Välbefinnande	**	**	75	80

** Mätningar gjordes ej på dessa index under 2001.

Ingen mätning gjordes under 2002.

Hållbarhet och miljö. Hållbarhet handlar om att ekonomi, miljö och samhälle samverkar i en helhet. För FöreningsSparbanken är miljö- och hållbarhetsarbetet sedan flera år integrerat i affärsverksamheten.

FöreningsSparbanken har en tradition av ett starkt engagemang i det lokala samhället. Från bankens start, under 1800-talets första hälft, har målet alltid varit att erbjuda finansiella tjänster för breda grupper av människor och samtidigt bidra till utvecklingen av samhället. Ett uttalat samhällsansvar är en bärande del av bankens värderingar.

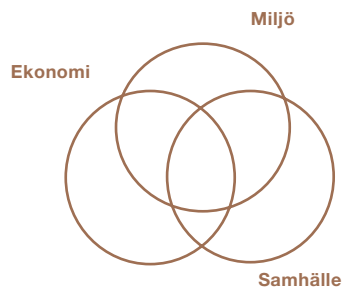
Hållbarhet

FöreningsSparbankens arbete med miljö- och hållbarhetsfrågor har både breddats och fördjupats under 2003. FöreningsSparbankens engagemang inom hållbarhetsområdet har en direkt koppling till bankens långsiktiga lönsamhet. Genom att fokusera på hållbarhetsfrågorna är det bankens uppfattning att kundernas lojalitet och förtroende för banken ökar, samtidigt som varumärket stärks. Hållbarhetsarbetet bidrar även till att identifiera nya affärsmöjligheter, minska risker och minska driftkostnader.

Hållbarhet handlar om att ekonomi, miljö och samhälle samverkar i en helhet. Hållbarhetsbegreppet kan också definieras som "att utvecklingen tillgodoser dagens behov utan att äventyra kommande generationers möjligheter att tillgodose sina behov". Definitionen kommer från Världskommissionen för Miljö och Utveckling, även kallad Brundtlandkommissionen.

Integration av hållbarhetsredovisningen

För 2003 har banken valt att redovisa hållbarhetsarbetet integrerat i bankens officiella årsredovisning. Härigenom uppnås en mer täckande helhetsbild av företaget och en komplettering till den finansiella informationen. Redovisningen utgår från de interna-



tionella riktlinjerna för hållbarhetsredovisning som uppställt av Global Reporting Initiative, GRI.

SAMHÄLLE

FöreningsSparbankens samhällsansvar bygger värderingsmässigt på att banken ska vara tillgänglig för alla människor utifrån vars och ens egna förutsättningar. Samhällsansvaret är en integrerad del i bankens affärsverksamhet.

Konkret tar sig detta flera uttryck. Banken når sina kunder via ett brett kontorsnät över hela landet, kompletterat med andra kontaktvägar som internet och telefon. I och med detta bidrar banken till att vidmakthålla och utveckla en finansiell infrastruktur.

I invandrartäta områden som Rosengård i Malmö, Biskopsgården i Göteborg och Rinkeby utanför Stockholm med flera, finns banken representerad med speciella multikulturella kontor för att möta bankkunder med olika etnisk bakgrund. Därtill erbjuder banken särskild service för syn- och hörselskadade. FöreningsSparbankens satsning på att anpassa sin webbplats för funktionshindrade resulterade 2003 i att den certifierades av företaget Funka Nu. Webbplatsen fick också priset Årets bankprodukt av tidningen Privata affärer.

I samverkan med Sveriges pensionsorganisationer har banken under 2003 tagit fram en artikelserie för organisationernas medlemstidningar om pengar, betalningar och internet. För äldre finns också ett särskilt så kallat seniorlån. Ungdomarna har sin egen internetbank, Banken via Internet – Ung. Detta är några exempel på hur banken tillmötesgår mångfalden i samhället. Härutöver ingår banken i ett stort antal andra samarbetsprojekt och partnerskap.

Ett exempel på samarbetsprojekt, där banken tillsammans med Volvo var initiativtagare, är Plural. 15 svenska storföretag ingår i samarbetet, som startade 2003. Syftet är att öka medvetenheten om mångfaldsfrågor i näringslivet och påvisa att mångfald också främjar tillväxt och lönsamhet.

Under 2003 intensifierades bankens arbete med att certifiera samtliga rådgivare.

Banken deltar också, inte minst i samarbete med ägarstiftelserna, i olika projekt inom forskning och utveckling i samhället.

Mänskliga rättigheter

FöreningsSparbankens verksamhet vilar på en humanistisk grundsyn med respekt för varje människas lika värde och integritet. I ett hållbarhetsperspektiv är det därför självklart för banken att ställa sig bakom principer för grundläggande mänskliga rättigheter, exempelvis såsom varje medarbetares rätt att engagera sig fackligt. I FöreningsSparbanken är också den fackliga anslutningsgraden bland medarbetarna hög, cirka 80 procent.

FöreningsSparbanken har även, som ett av få svenska företag, valt att ställa sig bakom Global Compact, FN:s

frivilliga initiativ för företag att stödja grundläggande mänskliga rättigheter, arbetsförhållanden enligt ILO-konventionerna samt miljö. På FN:s webbplats omnämns de multikulturella bankerna och projektet Städer i Samverkan.

Vid inköp väljer FöreningsSparbanken leverantörer som svarar upp mot de övergripande krav som ställs inom ramarna för miljöpolicy, miljöledningssystem och andra styrande regelverk.

Sponsring

FöreningsSparbankens sponsringsåtgärden har en direkt koppling till bankens affärsverksamhet. Ett antal engagemang inom sponsring har därtill en tydlig samhällsinriktning. Ett exempel under förra året var priset Årets Nybyggare, som ska främja företagande och entreprenörskap bland invandrare. Vidare stödjer banken organisationen Kooperation Utan Gränser som bygger upp spar- och kreditföreningar i Afrika och Latinamerika, så kallad mikrofinansiering.

MILJÖ

Miljöarbetet i banken ska ses i ett perspektiv av risker och möjligheter.

Ett konkret uttryck för hur miljöarbetet integreras i affärsverksamheten är via miljöanalyser vid kreditgivning till företag. Härigenom kan banken undvika att ge krediter då miljörisker är överhängande. Miljöanalysen kan också påvisa att det är affärs- och miljömässigt riktigt att ge krediter till investeringar för förbättringar av ett företags miljöpåverkan och på så sätt minska den negativa miljöpåverkan. Därigenom skapas ökade affärsmöjligheter för banken.

FöreningsSparbanken har under 2003 även marknadsfört ett antal produkter och tjänster med speciell miljöprofil samt sådana som baseras på särskilda hållbarhetskriterier. Här återfinns till exempel ett antal sparprodukter, fonder och kort.

ISO 14001

FöreningsSparbanken har utarbetat och implementerat ett miljöledningssystem för den svenska verksamheten. I början av 2003 certifierades miljöledningssystemet enligt den internationella standarden ISO 14001. FöreningsSparbanken blev därmed den första nordiska banken med miljöcertifikat. Certifieringen föregicks av

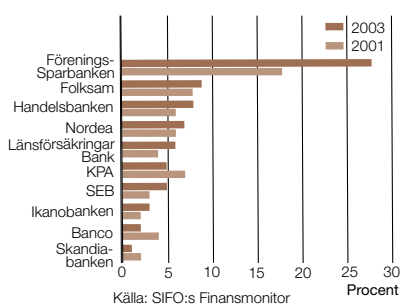
ett omfattande förberedande arbete under flera år. Samtliga enheter och delar i banken har i olika projekt och arbetsgrupper deltagit i arbetet med miljöledningssystemet och förberedelserna för certifieringen. I princip har all personal fått grundläggande, handledarledd utbildning. Därutöver har koncernledningen utbildats särskilt i miljöfrågor. Miljöutbildningen har också följts upp med självtest i två omgångar via bankens intranät. En särskild utbildning har getts till bankens miljösamordnare. Kopplat till arbetet har ett omfattande informationsarbete bedrivits, i syfte att tydliggöra sambandet mellan miljöarbetet och bankens affärsverksamhet.

Miljöledningssystemet är sedan 2003 implementerat i bankens ordinarie verksamheter.

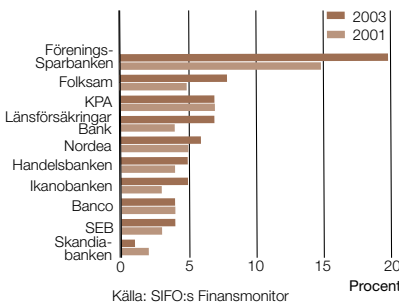
ISO-certifiering



Vilket av följande företag är bäst på att ta samhällsansvar?



Vilket av följande företag är bäst på att arbeta med miljö?



Indirekt och direkt miljöpåverkan

FöreningsSparbankens största miljöpåverkan är av indirekt karaktär. Påverkan sker utifrån kundens val. Banken tillhandahåller till exempel etiska och miljöinriktade produkter och tjänster. Banken gör en miljöanalys vid kreditgivning till företag för att minimera kreditriskerna och påverkar då andra företags miljöarbete. Banken erbjuder också banktjänster via till exempel in-

ternet och minskar därmed kundernas resor till och från bankkontoren.

FöreningsSparbankens direkta miljöpåverkan sker bland annat genom tjänsteresor, energi- och pappersförbrukning.

Affärsetik och governancefrågor

FöreningsSparbanken verkar för att upprätthålla god etik och moral i sin affärsverksamhet. Betydelsen av så kal-

lad "good governance" har under senare år ökat, inte minst mot bakgrund av de skandaler som förekommit i näringslivet, såväl internationellt som i Sverige. Vikten av företags rykte och anseende får allt större betydelse. Frågorna kring affärsetik vidgas därigenom också mot att omfatta områden som penningtvätt, mutor, korruption, finansiering av terrorism etc. Ägare och andra intressentgrupper har också

Indirekt miljöpåverkan i Sverige

Produkter och tjänster	Miljöpåverkan	2002	2003
Miljöanalys vid kreditgivning till företag	Med hjälp av en miljöanalysmodell granskas företagens miljöarbete ur ett riskperspektiv. Detta ger ett incitament för företagskunderna att se över sin miljöpåverkan.	242 000 företagskunders miljöarbete kan påverkas	243 000 företagskunders miljöarbete kan påverkas
Miljö- och etikfonder	Pengar placeras i företag som bedriver ett trovärdigt hållbarhetsarbete.	2,9 procent av Roburs totalt förvaltade volym	3,7 procent av Roburs totalt förvaltade volym
Hållbarhetsspax	Aktieindexlån med miljö och etikinriktning.	44,3 mkr	33,6 mkr
WWF-kort	Femtio kronor av årsavgiften och en krona per betalning går till Världsnaturfonden, WWF, som arbetar för minskade utsläpp av CO ₂ och bevarande av biologisk mångfald.	1 147 000 kronor till WWF.	2 100 138 kronor till WWF.
Andel bankkort som används i butik	Tjänsterna bidrar bland annat till minskat antal resor, transporter och pappershantering. Miljöeffekter av detta är minskad försurning, övergödning och klimatpåverkan samt ökad resursbesparing.	14 857 aktiva kort	19 491 aktiva kort
Andel av alla girobetalningar som görs via internet	.."	73 procent	74 procent
Internetbanken	Genom att ha närhet till ett bankkontor blir resorna kortare. Miljöeffekter av detta är minskad försurning, övergödning och klimatpåverkan.	39 procent	46 procent
Telefonbanken		1,3 miljoner kunder	1,6 miljoner kunder
WAP		2,0 miljoner kunder	2,1 miljoner kunder
Kontorsnätet, antal kontor		14 800 kunder	21 500 kunder
Bank i butik, antal		538	516
		241	235

Direkt miljöpåverkan i Sverige

	2000	CO ₂	2001	CO ₂	2002	CO ₂	2003	CO ₂
EI	62,2 GWh		53,6 GWh		48,9 GWh		49,5 GWh	
	5,9 MWh/anst ¹⁾	63 kg/anst	5,2 MWh/anst	0,35 kg/anst ²⁾	4,9 MWh/anst		5,1 MWh/anst	
	149 kWh/kvm		126 kWh/kvm		119,7 kWh/kvm		121,7 kWh/kvm	
Kontorsmaterial								
– papper ³⁾	100 kg/anst		171 kg/anst		52 kg/anst		94 kg/anst	
– kuvert	58 kg/anst		63 kg/anst		20 kg/anst		47 kg/anst	
– blanketter	26 kg/anst		28 kg/anst		25 kg/anst		18 kg/anst	
– förbrukningsmaterial	2 210 kr/anst		1 745 kr/anst		1 275 kr/anst		2 112 kr/anst	
Tjänsteresor								
– bil	796 km/anst ⁴⁾	158 kg/anst	818 km/anst	162 kg/anst	677 km/anst	136 kg/anst	656 km/anst	132 kg/anst
– hyrbil	153 km/anst	23 kg/anst	77 km/anst	15 kg/anst	325 km/anst	65 kg/anst	276 km/anst	53 kg/anst
– flyg	1 336 km/anst	151 kg/anst	1 057 km/anst	119 kg/anst	1 137 km/anst	85 kg/anst	725 km/anst	130 kg/anst
– tågresor	418 km/anst	0,002 kg/anst	490 km/anst	0,003 kg/anst	616 km/anst	0,004 kg/anst	600 km/anst	0,003 kg/anst
Värde transporter⁵⁾	1 350 000 km	311 ton	1 500 000 km	345 ton	1 560 000 km	352 ton	1 872 000 km	421 ton

¹⁾ "anst" är lika med anställd.

²⁾ Centralt upphandlad el är bra miljöval, därav den stora minskningen i koldioxidutsläppen.

³⁾ Pappersvolym är beräknad på inköpt volym, inte förbrukad pappersmängd.

⁴⁾ Summan har räknats upp från föregående år på grund av att alla enheter då inte var inkluderade.

⁵⁾ Uppskattade värden.

möjlighet att i dialog med banken föra fram idéer och förslag, exempelvis genom de regelbundna så kallade intressentdialoger som banken genomför.

Ledningssystem

I FöreningsSparbanken finns särskilda ledningssystem för miljö- och kvalitetsarbete. Bankens miljöledningssystem är certifierat enligt standarden ISO 14001 och omfattar koncernens svenska verksamhet.

Härutöver har ett antal enheter infört och låtit certifiera kvalitetsledningssystem enligt ISO 9001: Spintab, FöreningsSparbanken Finans, enheten Custody inom Swedbank Markets samt bankens låneverksamhet.

Index och rating

FöreningsSparbanken bedöms kontinuerligt i flertalet aktieindex med hållbarhetsinriktning. Under 2003 förekom bankens aktie bland annat i nedanstående index och bedömningar.

Företag	Volym
DJSI	2,45 mdr euro
FTSE4Good	334 milj £
Oekom	> 1 mdr euro

Mål och måluppfyllelse 2003

FöreningsSparbanken har formulerat ett antal strategiska mål inom hållbarhetsområdet. Dessa mål följs upp kontinuerligt. Mål och måluppfyllelse för 2003 redovisas nedan.

Hållbarhetsarbetets organisation

Ytterst ansvarig för bankens hållbarhetsarbete är VD Jan Lidén. Övriga ansvariga är Peter Nygårds, ansvarig för samhällskontakter, Henrik Kolga, informationsdirektör samt Göran Theodorsson, personaldirektör. Hållbarhetsarbetet koordineras av bankens miljöchef, Britt-Marie Lundh.

Läs mer om bankens miljöpolicy och hållbarhetsarbete på www.foreningssparbanken.se/hallbarhet

Strategiska mål och måluppfyllelse

	Nyckeltal	Mål 2002	Utfall 2002	Mål 2003	Utfall 2003	Mål 2005
Samhälle	Vara det företag som är bäst på att ta samhällsansvar *	Vara det företag som är bäst på att ta samhällsansvar	Uppnått	Vara det företag som är bäst på att ta samhällsansvar	Uppnått (28 procent)	35 procent
Ägare	Ingå i Dow Jones Sustainability Index (DJSI)	Vara bland de tio bästa företagen i DJSI branschindex	Uppnått	Vara bland de tio bästa företagen i DJSI branschindex	Ej uppnått	Vara bland de tio bästa företagen i DJSI branschindex
Miljö	Vara det företag som är bäst på att arbeta med miljö *	Ej angivet	Ej mätt 17 procent 2001	25 procent ska anse att FSB är bäst på att arbeta med miljö	20 procent	25 procent

* Källa: SIFO:s Finansmonitor, se även graferna på sidan 19.